

PAR 2021. GADA NODOKĻU REFORMAS ATCELŠANU

2021. gads sākās ar kārtējo jauno nodokļu reformu, kad tika veikti grozījumi trīs galvenajos nodokļu likumos: "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli"(IIN), "Par valsts sociālo apdrošināšanu"(VSA) un Mikrouzņēmumu nodokļu likumā. Šī nodokļu reforma palielina nodokļu slogu Covid-19 pandēmijas laikā, ieviešot obligātās minimālās sociālās iemaksas, kas jāmaksā no saviem līdzekļiem. Tā tiek īstenota uz mazāk aizsargāto cilvēku rēķina – mikrouzņēmumu (MU) un SIA darbiniekiem, autoratlīdzības saņēmējiem, pašnodarbinātajiem. Tas novedis pie krīzes gan kultūras, gan vairākās citās nozarēs, kuras līdz šim izmantoja darba specifikai atbilstīgus nodokļu regulējumus. Īstenota šajā nepiemērotajā laikā, nodokļu reforma nesniedz cilvēkiem nepieciešamo sociālo drošību. Tā skar fiziskās personas, kuras nodarbojas ar profesionālo darbību un mazā biznesa pārstāvjus; tā radīs papildus administratīvo slogu arī darba devējiem. Ar 01.01.2021 grozījumiem likumā (IIN) (11.10 pants) tiek atcelts patentmaksas nodokļu režīms, saglabājot to vienīgi pensionāriem un personām ar 1. un 2. grupas invaliditāti. Nodokļa reforma pārejas periodā 01.07.-31.12. paredz ievest šādas izmaiņas: 1) minimālās valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas (VSAOI) par tiem MU un SIA darbiniekiem, autoratlīdzības saņēmējiem un pašnodarbinātajiem, kuru ienākumi ir mazāki par MK noteikto minimālo darba algu 500 eiro mēnesī vai 1500 eiro ceturksnī. Minimālās VSAOI aprēķinās VSAA atkarībā no algas un ienākuma apmēra atbilstīgi katras personas statusa noteiktajai likmei un kārtībai. No starpības starp 1500 eiro ceturksnī un iegūtajiem faktiskajiem ienākumiem atbilstīgi veiktajam aprēķinam noteikto piemaksu darba devējam un pašnodarbinātajam jāmaksā no saviem līdzekļiem. 2) nodokļu maksātāja statusā: a) MU un SIA darbiniekiem likvidēt (MUN) maksātāja statusu un iegūt darba ņēmēja statusu, b) autoratlīdzības saņēmējiem jāreģistrē sava profesionālā darbība kā saimnieciskā darbība un jāsaņem saimnieciskās darbības veicēja statuss; 3) nodokļu maksāšanas režīmā: a) MUN režīmā MU īpašniekam, tiek palielinātas nodokļu likmes atkarībā no ieņēmumu apgrozījumu apmēra, bet MU un SIA darbiniekiem, piemēro vispārējo nodokļu režīma maksāšanas kārtību no 15% (MUN) uz 54.09% (IIN – 20% un VSAOI – 34.09%). b) autoratlīdzības saņēmējiem, kuri nav reģistrējuši saimniecisko darbību un gūst ienākumus no samaksas par intelektuālo īpašumu, piemēro jauno IIN vispārējā nodokļu režīma kārtībā ar palielināto nodokļu likmi: izmaksātājs ieturēs nodokli 25% un 40% atkarībā no atlīdzības apmēra un nepiemēro izdevumu normas 25% vai 50% apmērā. Gada ienākumiem nepiemēro diferencēto neapliekamo minimumu un nodokļu atvieglojumus atvieglojumus (likuma IIN sk. Pārejas noteikumu 163.,164., 170. punkti). Autoratlīdzības saņēmējs, kas ir reģistrējies kā saimnieciskās darbības veicējs, izvēloties maksāt nodokļus par autoratlīdzību: 1) vispārējā pašnodarbinātā režīmā ar palielināto nodokļu likmi no 5% uz 10% vai 2) MUN režīmā ar palielināto nodokļu likmi 25% un 40% atkarībā no ienākuma apmēra, bet ne vairāk no 40000 eiro apmēra; c) saimnieciskās darbības veicēja (pašnodarbinātā) nodokļa režīmā arī tiek palielināta nodokļu likme.

Tāpēc prasām sekojošo. 1) Atjaunot patentmaksas nodokļa režīmu un patentmaksātāja statusu par profesionālās darbības veidu veikšanu, kā arī saglabāt ieņēmumu apgrozījuma līdzšinējo apmēru 15000 eiro. 2) Atcelt likuma (VSA) 20.4 pantu (sk. Pārejas noteikumu 75. punkts) par minimālās obligātās iemaksas objekta ieviešanu (1500 eiro ceturksnī/500 eiro mēnesī), no kuras ir jāmaksā minimālās VSAOI. 3) Atcelt grozījumus likumā (IIN) sk. Pārejas noteikumu 163.-172. punktus, kuros autoratlīdzības (honorāra) saņēmējiem paredzētas izmaiņas nodokļu režīmā un nodokļu maksātāja statusā pārejas periodā un saglabāt nodokļu režīmu autoratlīdzības (honorāra) saņēmējiem atbilstīgi pašreizējam regulējumam līdz 30.06.2021. 4) Atjaunot MU darbiniekiem un SIA (vienīgais valdes loceklis– dalībnieks) MUN režīmu un MUN maksātāja statusu (MU likumā 2.1 pants sk. Pārejas noteikumu 34.,35.,36. punkti).

Reformas atcelšana ļaus pārdzīvot Covid-19 krīzi, nodrošinās stabilitāti sabiedrībā, saglabās iespēju turpmākai kultūras un mākslas attīstībai Latvijā un saglabās Latvijas tautas nākotni.